

בית יוסף

יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר וכו', פרט ארבעה דברים בעבודת הצורא יתצרך משום דלכאורה נראה שאלו הדברים ארבעה שהם שניים, דקל כנשר היינו רץ כנזי, ועז כנמר היינו גבור כארי. ואם כן, יקשה על יהודה בן

תימא, למה כפל העניין במלות שונות זה פעמיים? לכך כתב דארבעה דברים הם, כדמפרש ואזיל. ומה שכתב: בעבודת הבורא יתברך משום דקצת דברים אלו נראה שהם הפך עבודתו יתצרך. שהעזות נאמר עליו: "עז פנים לגיהנם", ועל הקלות ראש אמרו שמרגיל לערווה; והמרוצה והגבורה, נראה שהם טובים לענייני העולם

זה, ואין לעבודתו יתצרך עסק בהם. ולכך אמר שכולם לעבודת השם יתצרך, וכמו שמבאר. ומה שכתב: והתחיל בעז כנמר לפי שהוא כלל גדול בעבודת הצורא יתצרך משום דקשה, דלפי מה שמפרש "קל כנשר ורץ כנזי וגבור כארי" על האיצרים, אלו היה לו להקדים, ואחר כך היה לו לומר "עז כנמר", שאינו רומז לאצר מיוחד. ועוד, שלא היה ראוי להתחיל במידת "עז", אף על פי שהוא בעבודת הצורא יתצרך. לכך כתב שהטעם שהקדימו, לפי שהוא כלל גדול בעבודת הצורא יתצרך. לפי שפעמים אדם חפץ לעשות מצווה, ונמנע מלעשותה מפני צני אדם שמלעיגין עליו וכו'. ומשום דקשה, היאך אפשר שיתצייש האדם מצני אדם, ולא יתצייש מהשם יתצרך, שאתה אומר שיימנע אדם לפעמים מלעשות מצווה מפני שלא ילעיגו עליו? לכך אמר: אל תתמה, שהרי רבי יוחנן בן זכאי אמר לתלמידיו: יהי רצון שתהא מורא שמים עליכם וכו', כדאיתא צפרק תפילת השחר. וכיוון שמנינו שלפעמים אדם ירא מעשות עבירה מפני צנר ודס יותר ממה שהוא ירא

בית חדש

יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר וכו' נמר הוא מה שקורין צלשון אשכנז רי"ש, ולא כטועין שהיה לציאה נקבה: פרט ארבעה דברים וכו' נראה, דמשום דלכאורה משמע שאלו הדברים הארבעה לא באו אלא לעורר את

הלכות הנהגת האדם בבקר

האדם דרך כלל, שיהא זהיר וזריז לעשות רצון אביו שצשמים, ולכן הזהירו צלשון כפול ומשולש ומרובע, הוי עז כנמר וכו', אבל אין הדברים מורין על גוף העבודה ופרטיה. ואם כן קשה, דהוה ליה להסמיק עז כנמר לגבור כארי, שהם עניין אחד. על כן פירש דאלו הדברים הם להורות על ארבעה פרטים בגוף העבודה, דלפי זה לא קשיא,

כאשר יתבאר צסייעתא דשמיא. וגם בכלל זה לומר, דאף על פי דצמילי דעלמא שתיים הן, דקל כנשר היינו עניין רץ כנזי, ועז כנמר היינו עניין גיבור כארי, מכל מקום בעבודת הצורא יתצרך ארבעה עניינים הן, כמו שיתבאר צסייעתא דשמיא. ולפי זה נמשך להקשות, למה התחיל בעז כנמר? הניחא אם היינו מפרשים שהדברים כולם מורים על הזירוז צלצד לקיים עבודת השם יתצרך דרך כלל, ליכא קושיא מהתחלת עז כנמר, דמאי שנא הא מהא. אבל כיוון שצא לפרט פרטי העבודה, ומשמעות עז כנמר הוא לומר שיהא עז צשעה שעושה עבודתו, שלא יפסוק ממנה צשום פנים, לפי זה קשה. דמאחר דקל כנשר ורץ כנזי משמעותן הוא שיהיה קל ורץ לעבודתו יתצרך, אם כן היה לו להקדימן. דהלוא מוקדם הוא קל ורץ, ואחר כך עוסק בעבודה. ואמר, לפי שהוא כלל גדול כו'. כלומר, עניינו אינו כי אם אזהרה על שיעז פניו כנגד

מפני השם יתצרך, משם נלמוד לעניין עשיית מצווה, שלפעמים